

Tervist toetava ja ohutu keskkonna valdkonna (teenus 143) ohuprognoos aastaks 2026

Tervist toetava ja ohutu keskkonna valdkonna (vee terviseohutuse edendamine) ohuprognoos määrab kindlaks, milliseid joogi- ja mineraalvee käitlejaid, ujulaid, veekeskuseid ning millistest põhimõtetest lähtuvalt kontrollib Terviseamet 2026. aastal. Ohuprognoosi koostamisel on lähtutud erinevate joogi- ja mineraalvee käitlejate, ujulate ja veekeskuste kasutusotstarbest, suurusest ja kasutajate arvust ning keskkonnatervise osakonna valdkondlikest teadmistest. Täiendavalt on arvesse võetud varasemad veevaldkonna järelevalve tulemused sh veeteenuse osutaja poolt dokumenteeritud teave ning analüüside tulemuste järeldused.

Ohuprognoosi üles ehitamisel ja riskitasemete määramisel on võetud arvesse, et joogivee ja veevaldkonna teenuste tarbijaskond on väga suur, tegemist on erinevatele isikutele kehtestatud nõuetega, mille mittekohane täitmine võib tekitada ohu inimese tervisele ja elule.

Üldine riskitase on antud veevärgile selle suuruse (edastatav joogivee maht) järgi ning ujula/veekeskusele nende kasutusotstarbe (peamine kasutajate grupp) ja koormuse põhised (Tabel 1). Samuti arvestatakse varasemate vee terviseohutuse järelevalve tulemustega sh veeteenuse osutaja poolt dokumenteeritud teabe ning analüüsi tulemuste järeldustega.

Tabel 1. Riskihindamise maatriks

Tõenäosuse skaala	Terviserisk			
	A Vähetahtis	B Kerge	C Raske	D Väga raske
4 Väga kõrge		X	I	
3 Kõrge			II, III, V, VII	
2 Keskmise				IV, VI, VIII, IX
1 Madal				

I üldkasutatavad ujulad (suuremad ujulad, spaad, spordikeskused); II väliujulad; III tervishoiuasutuse ujulad; IV veevärgid kuni 100 m³; V veevärgid 101 m³ kuni 10 000 m³; VI veevärgid üle 10 001 m³; VII pinnavett joogivee allikana kasutavad veevärgid (Tallinn ja Narva); VIII allikavee tootjad; IX loodusliku mineraalvee tootjad, X supluskohad

Ohuprognoosile tuginedes kontrollitakse veeohutuse ja sellega seotud teenuse terviseohutuse nõudeid joogi- ja mineraalvee veevärkides, ujulates, veekeskustes ja supluskohtades (Tabel 2).

Tabel 2. Ohuprognoos

Jrk nr	Kontrollitav asutus	Riskitas			Kontrollimise põhjus	Kontrolli põhimõtted	Kontrolli mahu prognoos (asutus)
		Kõrge	Keskmine	Madal			
I	Üldkasutatavad ujulad (suuremad ujulad, spaad, spordikeskused)	X			<p>Peamised riskid on seotud veekvaliteediga, kasutuskoo­r­mu­se­ga, kemikaalide hoiustamise ja kasutamise­ga ning abi andmise­ga (esmaabi/vetelpääste).</p> <p>Suure kasutuskoo­r­mu­se tõttu võib esineda ruumide ja basseini tehnilise olukorra halvenemist, puuduseid veetööt­luses ja kasutuskoo­r­mu­se üldises jälgimises.</p> <p>Riskitaseme määramisel on arvestatud 2025. aasta järelevalve tulemuste analüüsi. Üldkasutatavates ujulates teostatud basseini­vee proovidest ei vastanud nõuetele 8% mõne mikrobioloogilise näitaja osas ning 29% seotud ja vaba kloori piinormi ületuse osas.</p> <p>Lisaks veekvaliteedi probleemidele tuvastati kontrollitud üldkasutatavates ujulates puuduseid laboratoorse kui ka kohapeal igapäevaselt teostatava seire (kloor, pH, temperatuur) sageduses, veevahetuses, ventilatsioonis, temperatuuri ja sügavuse info puudumise kohta ujula seinal, ruumide (sh saunade) ja basseini korrasolu ja puhtuse osas ning esmaabikoolituse läbimise osas</p>	Kontrollitakse kõiki ujulatele kohalduvaid nõudeid sh proovivõtt	Kontrollitakse kõik ujulad
II	Väliujulad		X		<p>Riskitaseme määramisel on võetud arvesse kasutajate riskigruppi, kuhu kuuluvad peamiselt lapsed, kuid ka täiskasvanud.</p> <p>Kasutuskoo­r­mus on väga kõikuv olenevalt ilmaoludest. Avatud vaid kolm kuud aastas (suvekuudel), mis teeb keeruliseks basseini­vee keemiliste ja füüsiliste näitajate reguleerimise.</p> <p>2025. aastal esines kõigis väliujulates probleeme veekvaliteediga kogu suveperioodi jooksul. Kvaliteedinäitajate mittevastavusi piinormidele esines peamiselt seotud ja vaba kloori osas ning mikrobioloogilistest näitajatest kolooniate arvu osas.</p>	Kontrollitakse kõiki ujulatele kohalduvaid nõudeid sh proovivõtt	Kontrollitakse kõik ujulad
III	Tervishoiuasutuste ujulad		X		<p>Riskitaseme määramisel on võetud arvesse veekvaliteediga seotud probleeme.</p> <p>2025. aasta järelevalve tulemuste analüüsi kohaselt tervishoiuasutuste ujulates teostatud basseini­vee proovidest ei vastanud nõuetele 6% mõne mikrobioloogilise näitaja osas ning 24% seotud ja vaba kloori piinormi ületuse osas.</p>	Kontrollitakse kõiki ujulatele kohalduvaid nõudeid sh proovivõtt	Kontrollitakse 30% ujulatest
IV	Veevärgid kuni 100m ³		X		<p>Riskitaseme määramisel on võetud arvesse, et veevärgid teostavad enesekontrolli kava kohaselt (olenevalt edastava joogivee m³ mahust) analüüse vaid 1–2 korda aastas. Seoses sellega selguvad joogivee kvaliteedis toimuvad trendid alles mitme aastase seire tulemusena.</p>	Kontrollitakse (v.a 2024 ja 2025.a kontrollitud ja korras veevärkides): • Joogivee käitlemise ja kvaliteedinõudeid	Kontrollitakse 50% veevärkidest

					<p>Lisaks on arvestatud, et väikestel veevärkidel on üks või paar veeallikat (sageli ilma reservkaevuta), mistõttu nende kasutamisel on suurem võimalus, et vee reostumisel jõuab reostunud vesi kõigile tarbijatele.</p> <p>2025.aastal riikliku järelevalve tulemusel kuni 100m³ veevärkides esines puuduseid 14% veevärkidest.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Joogivee kvaliteedi kontrollinõudeid • Veeseaduse 3. peatükis joogiveele ja joogivee käitlejale kehtestatud kohustuste täitmist • Võetakse joogivee tavakontrolli proov juhuvalimi alusel lähtudes Terviseameti laboriplaanist. 	
V	Veevärgid 101m ³ kuni 10 000m ³		X		<p>Riskitaseme määramisel on võetud arvesse, et võimalik reostus võib mõjutada suuremate asulate ja linnade elanikke, mis Eesti mõistes tähendab olulist arvu tarbijaid.</p> <p>Tarbijate arv on kõige olulisem risk, kuna reostunud vee puhul võib tekkida laiaulatuslik haigestumine või muu kahju tervisele, mis võib mõjutada ühiskonna toimimist ja teenuste kättesaadavust laiemalt, samuti suurendada ohtu veevärgiga ühendatud elutähtsa teenuse osutajate (nt haiglate) toimepidevusele.</p> <p>Kuna suurema tarbijate arvuga veevärkides on edastatavad veekogused suuremad, maandab teatud määral riski ka õigusaktist tulenev kohustus uurida joogivee kvaliteeti sagedamini.</p> <p>2025.aastal riikliku järelevalve tulemusel 101m³ kuni 10 000m³ veevärkides esines puuduseid 16% veevärkidest.</p>	<p>Kontrollitakse kõiki joogiveele kohalduvaid nõudeid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Joogivee käitlemise ja kvaliteedinõudeid • Joogivee kvaliteedi kontrollinõudeid • Joogivee laboratoorne analüüs • Veeseaduse 3. peatükis joogiveele ja joogivee käitlejale kehtestatud kohustuste täitmist • Võetakse joogivee tavakontrolli proov juhuvalimi alusel lähtudes Terviseameti laboriplaanist. 	Kontrollitakse kõik veevärgid
VI	Veevärgid üle 10 001m ³		X		<p>Riskitaseme määramisel on võetud arvesse, et tegu on väga suure veevärgiga ja mõjutab väga suurt osa tarbijaid.</p> <p>Väga suure veevärgi puhul on suurenenud mõju tarbijatele ning oht puhangu tekkimiseks. Võimalik reostus võib mõjutada suurte linnade elanikke.</p> <p>Kuna sellistes veevärkides on tarbijate arv suur, võib reostunud vee puhul tekkida laiaulatuslik haigestumine või muu kahju tervisele. See omakorda võib mõjutada ühiskonna toimimist ja teenuste kättesaadavust laiemalt, samuti suurendada ohtu veevärgiga ühendatud elutähtsa teenuse osutajate (nt haiglate) toimepidevusele.</p> <p>Kuna suurema tarbijate arvuga veevärkides on edastatavad veekogused suuremad, maandab teatud määral riski ka õigusaktist tulenev kohustus uurida joogivee kvaliteeti sagedamini.</p>	<p>Kontrollitakse kõiki joogiveele kohalduvaid nõudeid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Joogivee käitlemise ja kvaliteedinõudeid • Joogivee kvaliteedi kontrollinõudeid • Veeseaduse 3. peatükis joogiveele ja joogivee käitlejale kehtestatud kohustuste täitmist • Võetakse joogivee tavakontrolli proov • Kas on vähemalt üks kord aastas avaldanud kergesti kättesaadaval kujul elektrooniliselt ja põhjendatud taotluse korral muul viisil tarbijale antava teabe veekvaliteedi osas. 	Kontrollitakse kõik veevärgid
VII	Pinnavett joogivee allikana kasutavad veevärgid (Tallinn ja Narva)		X		<p>Riskitaseme määramisel on võetud arvesse veekvaliteeti. Pinnavesi vajab kasutuseks nii mehaanilist kui keemilist töötlust. Selline vee töötlemine võib veekvaliteeti ka negatiivselt mõjutada (ületöötlemine) ning seeläbi võib saastunud vesi jõuda olulise osa tarbijateni.</p>	<p>Kontrollitakse kõiki joogiveele kohalduvaid nõudeid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Joogivee käitlemise ja kvaliteedinõudeid • Joogivee kvaliteedi kontrollinõudeid 	Kontrollitakse kõik veevärgid

					<p>Samuti on pinnavees looduslikult rohkem toitaineid. Vee temperatuur on kevadest suve lõpuni kõrgem, mis soodustab mikroobide ja võimalike patogeenide kasvu ja seeläbi nende sattumist veetrassi.</p> <p>Pinnavett on Eestis sunnitud kasutama kohalikus mõistes mastaapsete tarbijate arvudega piirkonnad, kellele põhjaveevarudest ei piisa olmevee edastamiseks.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Veeseaduse 3. peatükis joogiveele ja joogivee käitlejale kehtestatud kohustuste täitmist. • Võetakse joogivee tavakontrolli proov • Üle 10 000 m³ veevärkide puhul lisaks, kas on vähemalt üks kord aastas avaldanud kergesti kättesaadaval kujul elektrooniliselt ja põhjendatud taotluse korral muul viisil tarbijale antava teabe veekvaliteedi osas. 	
VIII	Allikavee tootjad		X		<p>Allika ja veevõtukoha reostumine võib tekkida, kui ei ole tagatud reostusohu eest kaitstus ja/või ei ole tagatud hügieeninõuded veevõtuseadmete kasutamisel (nt seadmete/mahutite pesemine, vee villimine).</p> <p>Sellest tulenevalt võivad patogeenid ja kahjulikud keemilised ühendid jõuda tarbijani.</p> <p>Tootjad, kes allikavett pudelisse villivad, teostavad pidevat iseseisvat veeseiret nii allikast, enne vee töötlust kui ka villimisliini lõpus.</p> <p>Kuna toodet turustatakse pudelites, on oht, et konkurentsieelise saamiseks võidakse toote etikettidele lisada väiteid, mis sinna ei kuulu.</p>	<p>Kontrollitakse alljärgnevat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Allikavee käitlemise ja kvaliteedinõudeid • Allikavee kvaliteedi kontrollinõudeid • Veeseaduse 3. peatükis joogiveele ja joogivee käitlejale kehtestatud kohustuste täitmist • Võetakse allikavee proov villimisliini lõpust <p>Lisaks on allikavee puhul asjakohane kontrollida ka villimisliini ja joogiveeallikat</p>	Kontrollitakse kõik allikavee tootjad
IX	Loodusliku mineraalvee tootjad		X		<p>Võimalik tervise mõju ja allika/veevõtukoha reostumine võib tekkida, kui pudelisse villitud loodusliku mineraalvee sisaldus ei kattu tunnustamise otsusel toodud komponentide piirnormidega või sisaldab ohtlikke aineid, mineraalvee sisalduse või mineraalvee omaduste kohta on etiketil eksitav või puudulik teave (nt omistatud raviomadused), mis võib kaasa tuua kahjuliku mõju tervisele või terviseprobleemi süvenemise, ei ole tagatud reostusohu eest kaitstus, ei ole tagatud hügieeninõuded veevõtuseadmete kasutamisel (nt seadmete/mahutite pesemine, vee villimine).</p> <p>Lisariski tarbijate tervisele võib endast kujutada loodusliku mineraalvee töötlemise eripärad ja piirangud.</p> <p>Kuna toodet turustatakse pudelites, on oht, et konkurentsieelise saamiseks võidakse toote etikettidele lisada väiteid, mis sinna ei kuulu.</p>	<p>Kontrollitakse alljärgnevat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Loodusliku mineraalvee kvaliteedi kontrollinõudeid • Veeseaduse 3. peatükis joogiveele ja joogivee käitlejale kehtestatud kohustuste täitmist • Võetakse loodusliku mineraalvee proov (villimisliini lõpust) <p>Lisaks vee kvaliteedile on Eestis toodetud mineraalvee puhul asjakohane vajadusel kontrollida ka villimisliini ja joogiveeallikat (eesmärgiga välistada keelatud veetöötlemise seadmete lisamine).</p> <p>Samuti kontrollitakse märgistust (etikette) tuvastamiseks, kas sinna on lisatud tervisealaseid või teisi keelatud väiteid.</p>	Kontrollitakse 50% mineraalvee tootjatest sh laboratoorselt

X	Supluskohad		X		<p>Riskitaseme määramisel on võetud arvesse riskigruppi, kuhu kuuluvad peamiselt lapsed ja eakad, kuid ka teised täiskasvanud.</p> <p>Arvestatud on kasutuskooormusega, mis koondub suvekuudele ja sõltuvalt ilmadest on kasutajate arv kõikuv.</p> <p>Veekvaliteeti ja üldist ohutust mõjutavad ka supluskoha puhtus ja korrasolu.</p> <p>Väga oluline on info avalikustamine supluskohas, et supluskoha kasutaja saaks teha teadliku otsuse ja hinnata enda jaoks veekvaliteedi ohutust.</p> <p>Supluskohas olev teave (supluskoha kvaliteediklassi sümbol, reostuse ja sinivetikate esinemise tõenäosus, kontaktandmed jm) peab olema nähtav ja selge kõigile ranna kasutajatele.</p> <p>2025. a järelevalve tulemuste järgi supluskoha omanik või valdaja suplushooaja avamisel sageli ei pööra tähelepanu teabe esitamisele supluskohas ja teave pannakse välja alles järelevalveametniku nõudmisel.</p> <p>2025. aasta järelevalve tulemuste analüüsi kohaselt (50 supluskohta) tuvastati puuduseid rannas teabe esitamise osas 19 supluskohas, korrasolu osas 5, ohutuse tagamise osas 11 ning suplusvee kvaliteedi tulemuste esitamise osas Terviseametile 1 supluskohas.</p>	Kontrollitakse kõiki supluskohale kohalduvaid nõudeid	Kontrollitakse kõik supluskohad
---	-------------	--	---	--	---	---	---------------------------------